

VILNIAUS APYGARDOS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2025 m. lapkričio 24 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjas Darius Pranka, teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjo Aurimo Drižiaus skundą dėl Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjo 2025 m. spalio 28 d. nutarties, kuria Aurimo Drižiaus (toliau – ir pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros (toliau – ir Generalinė prokuratūra) atsisakymo atlikti veiksmus ir neveikimo atsisakyta priimti, panaikinimo.

Teismas,

n u s t a t ė :

I. Priimtų sprendimų esmė

1. Generalinis prokuroro pavaduotojas Saulius Verseckas 2025 m. rugsėjo 10 d. informacinio – aiškinamojo pobūdžio raštu Nr. 17.2.-2306 „Dėl prašymų“ (registracijos Nr. AP-20840, AP-21054, AP-22053, AP-22526, AP-22675, AP-23133 ir AP-23456) (toliau – ir Raštas Nr. 17.2.-2306), atsakydamas į pareiškėjo 2025 m. rugpjūčio 12 d., 2025 m. rugpjūčio 14 d., 2025 m. rugpjūčio 26 d., 2025 m. rugpjūčio 29 d., 2025 m. rugsėjo 1 d., 2025 m. rugsėjo 5 d. ir 2025 m. rugsėjo 9 d. prašymus (registracijos Nr. AP-20840, AP-21054, AP-22053, AP-22526, AP-22675, AP-23133 ir AP-23456), kuriuose buvo prašoma pradėti ikiteisminį tyrimą prašymuose nurodytų pareigūnų atžvilgiu, taip pat pakartotinai įvertinti pareiškėjo ankstesniuose prašymuose išdėstytas aplinkybes bei spręsti dėl baudžiamųjų bylų atnaujinimo, pranešė, kad šie prašymai yra nenagrinėtini, kaip ir ankstesni pareiškėjo analogiški deklaratyvūs pareiškimai, į kuriuos prokuratūra pateikė atsakymus, paaiškinant, kad kartotiniai jo prašymai ar skundai dėl tų pačių klausimų bei skundai dėl informacinio – aiškinamojo pobūdžio atsakymų taip pat bus paliekami nenagrinėti. Minimu Raštu Nr. 17.2.-2306 išaiškinta, kad vadovaujantis Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2020 m. balandžio 17 d. įsakymu Nr. I-103 (2022 m. spalio 27 d. įsakymo Nr. I-313 redakcija) (toliau – ir Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašas) 56.1 papunkčio nuostatomis, šis informacinio – aiškinamojo pobūdžio atsakymas yra neskundžiamas. Kartu nurodyta, kad paskesnis kartotinis pareiškėjo prašymas ar skundas tuo pačiu klausimu arba dėl šio atsakymo bus paliktas nenagrinėtas. Nesutikdamas su Raštu Nr. 17.2.-2306 pareiškėjas pateikė skundą Generalinei prokurorei.

2. Generalinė prokurorė Nida Grunskienė 2025 m. spalio 9 d. raštu Nr. 17.2.-2583 pareiškėjo skundą paliko nenagrinėta, nurodydama, kad atsakydama į Generalinėje prokuratūroje 2025 m. rugsėjo 11 d. gautus pareiškėjo prašymus (registracijos Nr. AP-23719 ir AP-23721), kuriuose jis reiškia nesutikimą su neskundžiamu Raštu Nr. 17.2.-2306, informavo, kad, vadovaujantis Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo 56 ir 57 punktais (pareiškėjams pateikti informacinio – aiškinamojo pobūdžio atsakymai yra neskundžiami, o dėl pateikto atsakymo gauti skundai paliekami nenagrinėti), pareiškėjo prašymai (registracijos Nr. AP-23719 ir AP-23721) paliekami nenagrinėti. Taip pat nurodė, kad vadovaujantis Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo 56.1 papunkčio nuostatomis, šis informacinio – aiškinamojo pobūdžio atsakymas yra neskundžiamas, o paskesnis kartotinis pareiškėjo prašymas ar skundas tuo pačiu klausimu arba dėl šio atsakymo bus paliktas nenagrinėtas. Nesutikdamas su Raštu Nr. 17.2.-2583 pareiškėjas pateikė skundą Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui.
3. Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjas 2025 m. spalio 28 d. neskundžiamą nutartimi Aurimo Drižiaus skundą atsisakė priimti. Ikiteisminio tyrimo teisėjas nurodė, kad tiek Raštas Nr. 17.2.-2306, tiek Raštas Nr. 17.2.-2583 yra informacinio – aiškinamojo pobūdžio, kuriais atsakyta į pareiškėjo kartotinius prašymus yra neskundžiami, todėl nepatenka į baudžiamojo proceso įstatymo reguliavimo sritį ir jų teisėtumo reikalavimo kontrolė Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 168 straipsnio prasme negalima. Pažymėta, kad dėl to, ikiteisminio tyrimo teisėjas neturi pareigos (įgaliojimų) nagrinėti pareiškėjo skundo dėl prokurorų informacinio pobūdžio raštų, o taip pat, kaip nurodo pareiškėjas, ir dėl prokurorų neteisėto neveikimo – sprendimų pagal BPK 168 straipsnį nepriėmimo.

II. Skundo aukštesniajam teismui ir atsiliepimo į jį argumentai bei prašymai

4. Pareiškėjas Aurimas Drižius 2025 m. lapkričio 3 d. skundu Vilniaus apygardos teismui prašo panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjo 2025 m. spalio 28 d. nutartį, grąžinti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš esmės arba išspręsti klausimą iš esmės šioje instancijoje. Skunde akcentuojama, kad BPK 2, 166 ir 168 straipsniuose nurodoma, jog prokuroras privalo priimti procesinį sprendimą, o informacinis raštas jo neatstoja. Vadovaujantis BPK 63 straipsnio 1 dalimi skundas gali būti paduotas dėl prokuroro neveikimo. Konstitucijos 30 straipsnis ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 13 straipsnis garantuoja teisę į teismą ir veiksmingą teisinę gynybą. Vidinių taisyklių negalima taikyti vietoje BPK normų – prokuratūros aprašas negali paneigti BPK. Pirmosios instancijos teismas klaidingai prilygino skundą dėl neveikimo, skundui dėl informacinio rašto turinio.

III. Aukštesniojo teismo argumentai ir išvados

Pareiškėjo Aurimo Drižiaus skundas atmestinas

5. Aukštesnės instancijos teismas pažymi, kad BPK X dalyje nustatyta tvarka skundą nagrinėjantis aukštesnysis teismas patikrina tik skundžiamos žemesniojo teismo nutarties atsisakyti priimti pareiškėjo skundą teisėtumą ir pagrįstumą. Apygardos teismas, susipažinęs su pareiškėjo skunde nurodytais argumentais ir skundžiama ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi, konstatuoja, kad apylinkės teismas pagrįstai ir teisėtai atsisakė priimti pareiškėjo skundą, vadovaudamasis Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo nuostatomis. Skundžiamoje Vilniaus miesto apylinkės teismo nutartyje nurodyti tinkami motyvai, kurie pagrindžia sprendimą atsisakyti priimti pareiškėjo skundą.
6. Nagrinėjamu atveju byloje nustatyta, kad į pareiškėjo 2025 m. rugpjūčio 12 d., 2025 m. rugpjūčio 14 d., 2025 m. rugpjūčio 26 d., 2025 m. rugpjūčio 29 d., 2025 m. rugsėjo 1 d., 2025 m. rugsėjo 5 d. ir 2025 m. rugsėjo 9 d. prašymus (registracijos Nr. AP-20840, AP-21054,

AP-22053, AP-22526, AP-22675, AP-23133 ir AP-23456) Generalinio prokuroro pavaduotojas Saulius Verseckas, vadovaudamasis Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašu, atsakė 2025 m. rugsėjo 10 d. informacinio – aiškinamojo pobūdžio raštu Nr. 17.2.-2306. Dėl šio prokuroro rašto, Aurimas Drižius 2025 m. rugsėjo 11 d. pateikė skundą Generalinei prokurorei. Generalinė prokurorė Nida Grunskienė 2025 m. spalio 9 d. raštu Nr. 17.2.-2583 pareiškėjo skundą paliko nenagrinėtą, nurodydama, kad pareiškėjams pateikti informacinio – aiškinamojo pobūdžio atsakymai yra neskundžiami, o dėl pateikto atsakymo gauti skundai paliekami nenagrinėti. Dėl šio Generalinės prokurorės rašto Aurimas Drižius pateikė skundą Vilniaus miesto apylinkės teismui. Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjas atsisakė priimti pareiškėjo skundą, bei kaip ir Generalinio prokuroro pavaduotojas, Generalinė prokurorė, išaiškino pareiškėjui, kad minėti informacinio – aiškinamojo pobūdžio raštai, kuriais atsakyta į pareiškėjo kartotinius prašymus nėra skundžiami.

7. Baudžiamojo proceso įstatyme yra tiesiogiai įtvirtintos ikiteisminio tyrimo pradėjimo sąlygos (vados), su kuo ir siejamas ikiteisminio tyrimo pradėjimo teisėtumas (neteisėtumas), t. y. ikiteisminis tyrimas pradedamas: 1) gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką; 2) prokurorui ar ikiteisminio tyrimo pareigūnui patiems nustačius nusikalstamos veikos požymius (BPK 166 straipsnio 1 dalies 1, 2 punktai). BPK 168 straipsnyje įtvirtinti atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą pagrindai, priimamo sprendimo įforminimas, bei apskundimo tvarka ir terminai. Būtent prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, gavęs skundą, pareiškimą ar pranešimą, o reikiamais atvejais – ir jų patikslinimą, atsisako pradėti ikiteisminį tyrimą tik tuo atveju, kai nurodyti duomenys apie nusikalstamą veiką yra akivaizdžiai neteisingi ar yra aiškios šio Kodekso 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės (BPK 168 straipsnio 1 dalis); atsisakydamas pradėti ikiteisminį tyrimą, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas surašo motyvuotą nutarimą (BPK 168 straipsnio 2 dalis); ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą gali būti skundžiamas prokurorui, o prokuroro nutarimas – ikiteisminio tyrimo teisėjui. Jeigu prokuroras nepanaikina nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, jo sprendimas gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui. Ikiteisminio tyrimo teisėjo priimtas sprendimas skundžiamas šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka. Skundai gali būti paduodami per septynias dienas nuo nutarimo ar nutarties nuorašo gavimo dienos (BPK 168 straipsnio 5 dalis). Prokuroro priimtų procesinių sprendimų apskundimo tvarka numatyta BPK 63 straipsnio 1 dalyje, joje įtvirtinta, kad prokuroro proceso veiksmus ir nutarimus proceso dalyviai arba asmenys, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, gali apskųsti aukštesniajam prokurorui, o tuo atveju, jei aukštesnysis prokuroras atsisako patenkinti skundą, šis jo nutarimas gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui.
8. Nors skunde akcentuota, kad Generalinio prokuroro pavaduotojas Saulius Verseckas ir Generalinė prokurorė Nida Grunskienė turėjo vadovautis ne Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašu, bet BPK 168 straipsnyje įtvirtintu reguliavimu, tačiau aukštesnysis teismas pastebi, jog remiantis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 16 straipsnio 2 dalimi, 20 straipsnio 1 dalies 4 punktu, prokurorams ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams generalinio prokuroro patvirtintos rekomendacijos ir kiti teisės norminiai aktai, formuojantys ikiteisminio tyrimo, valstybinio kaltinimo ir nuosprendžių vykdymo kontrolės praktiką, yra privalomi. Iš bylos duomenų matyti, jog prokuroras, nustatęs Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo 44. 3. punkte (prašymas yra kartotinis) ir 44. 7. (prašoma išspręsti klausimą dėl kurio teismas jau yra priėmęs sprendimą) nurodytas aplinkybes, surašė raštą, kuriame pagrindė savo poziciją. Nurodytiems ikiteisminio tyrimo subjektams privalomo pobūdžio reikalavimus, kuriais vadovaujamasi prokuratūroje ir ikiteisminio tyrimo įstaigose pradedant ikiteisminį tyrimą, registruojant jo pradžią ar atsisakant jį pradėti, nustato Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2008 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. 1-110 patvirtintos Rekomendacijos dėl ikiteisminio tyrimo pradžios ir jos registravimo tvarkos. Vadovaujantis Rekomendacijų dėl ikiteisminio tyrimo pradžios ir jos registravimo tvarkos 54 punktu, prokuratūroje gavus pareiškėjo pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą

veiką, kuriame nurodytos iš esmės tokios pačios faktinės nusikalstamos veikos aplinkybės, kaip ir anksčiau prokuratūroje ar ikiteisminio tyrimo įstaigoje gautame pareiškėjo skunde, pareiškime ar pranešime, dėl kurio jau priimtas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, toks skundas, pareiškimas ar pranešimas laikomas kartotiniu, naujas nutarimas nepriimamas, o pareiškėjui ar jo atstovui atsakoma Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos apraše nustatyta tvarka. Taigi, kartotiniai skundai, pareiškimai ar pranešimai apie nusikalstamą veiką, be kita ko, ir prašymai dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, savaime nėra laikomi įpareigojančiais prokurorą spręsti ikiteisminio tyrimo pradėjimo klausimą BPK nustatyta tvarka, t. y. priimti procesinį sprendimą – nutarimą.

9. Pagal Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo 4.3 punktą – kartotinis prašymas ar skundas yra prašymas ar skundas, su kuriuo tas pats pareiškėjas ar jo atstovas kreipiasi į prokuratūrą tuo pačiu klausimu, kuris jau buvo išnagrinėtas prokuratūroje, jeigu nenurodomos naujos aplinkybės, sudarančios prašymo ar skundo pagrindą, ir nepateikiami įtikinami argumentai, leidžiantys abejoti ankstesnio atsakymo teisėtumu ir pagrįstumu, arba pareiškėjas ar jo atstovas nurodo aplinkybes, kurios jau yra išnagrinėtos įstatymų nustatyta tvarka ir dėl jų priimtas galutinis sprendimas. Šiuo atveju nustatyta, jog pateikti skundai yra kartotiniai, todėl klausimas buvo sprendžiamas vadovaujantis Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo 56.1 punktu, pateikiant informacinio – aiškinamojo pobūdžio atsakymą. Atsižvelgdamas į nurodytas aplinkybes apygardos teismas pažymi, jog skundų padavimas baudžiamajame procese nėra ir negali būti begalinis, todėl vertina, kad pareiškėjo skundą dėl prokuroro rašto nutartimi pagrįstai buvo atsisakyta priimti. Siekiant užkirsti proceso dalyviams galimybę piktnaudžiauti jiems priklausančiomis procesinėmis teisėmis, dėl analogiškų – kartotinių prašymų, skundų ar pareiškimų nauji nutarimai nebuvo priimami, pareiškėją informuojant Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos apraše nustatyta tvarka.
10. Šiame kontekste aukštesnysis teismas pažymi, jog baudžiamojo proceso įstatymai nenumato galimybės paduoti skundus ikiteisminio tyrimo teisėjui dėl prokuroro raštų, kuriais pareiškėjui atsakoma į jo pateiktą prašymą, pareiškimą ar skundą, todėl skundžiama nutartis pripažįstama pagrįsta. Akcentuotina, kad ikiteisminio tyrimo teisėjui pagal įstatymus gali būti skundžiami tik prokuroro atliekami proceso veiksmai ir nutarimai, kuriuos prokuroras priima organizuodamas ir vadovaudamas atliekamam ikiteisminiam tyrimui, arba motyvuotu nutarimu atsisako pradėti ikiteisminį tyrimą ar jį nutraukia, ar atmeta skundą.
11. Konstatuotina ir tai, jog pareiškėjo skundžiamas raštas buvo priimtas įgyvendinat viešąjį administravimą, nes Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, todėl apylinkės teismas pagrįstai atsisakė pareiškėjo skundą priimti, kadangi skundai dėl prokuroro veiksmų ar sprendimų, įgyvendinat viešąjį administravimą, nėra teisingi bendrosios kompetencijos teismams. Tačiau administracinių teismų praktikoje pripažįstama, kad skundo reikalavimai, susiję su prokuratūros, kaip viešojo administravimo subjekto funkcija, gali būti nagrinėjami administraciniuose teismuose.
12. Sutiktina su ikiteisminio tyrimo teisėjo padaryta išvada, jog Raštas Nr. 17.2.-2306 ir Raštas Nr. 17.2.-2583, kuriais atsakyta į pareiškėjo kartotinius prašymus yra neskundžiami, todėl nepatenka į baudžiamojo proceso įstatymo reguliavimo sritį ir jų teisėtumo reikalavimo kontrolė BPK 168 straipsnio prasme, negalima. Aukštesnės instancijos teismo vertinimu, skundžiama 2025 m. spalio 28 d. nutartis, kuria atsisakyta priimti priimti Aurimo Drižiaus skundą, yra teisėta.

ir pagrįsta, kadangi procesas dėl informacinio – aiškinamojo pobūdžio rašto negalėjo būti pradėtas ir ikiteisminio tyrimo teisėjas neturėjo pareigos nagrinėti skundo dėl tokio pobūdžio rašto.

13. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, aukštesnysis teismas konstatuoja, jog Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjo 2025 m. spalio 28 d. nutartimi pagrįstai atsisakyta priimti pareiškėjo Aurimo Drižiaus skundą, kadangi prokurorų priimti raštai neskundžiami bendrosios kompetencijos teismams. Dėl šios priežasties nėra teisinio pagrindo pareiškėjo skunde nurodytais motyvais naikinti skundžiamą apylinkės teismo nutartį.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 442 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 2 dalimi,

n u t a r i a :

atmesti Aurimo Drižiaus skundą ir palikti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2025 m. spalio 28 d. nutartį.

Nutartis įsigalioja nuo jos priėmimo dienos ir yra neskundžiama.

Teisėjas

Darius Pranka